

שיחת חסידים

גליון ללימוד ודרכי החסידות • יו"ל ע"י היכל מנחם בארא פארק

חודש שבט • תשפ"ב לפ"ק



פרפראות לתורה

בוחה של סביבה

אחד מתלמידיו של ר' מאיר שפירא מלובלין יצא משיבה לעולם העסקים, ומצא את עצמו שוהה כמעט כל היום בחברת אנשי עסקים לא-יהודים, דבר שגרם ירידה במצבו הרוחני. לאחר זמן, כשנפגש עם ר' מאיר, אמר לו רבו:

הסביבה שבה מצוי האדם משפיעה עליו. אפילו אדם נעלה, יתכן שיתקלקל בסביבה מקולקלת. ולאידך גיסא, אפילו אדם נחות יתעלה כשימצא בחברת יראי-שמים.

רמז לכך מצוי בסיפור התורה על המטה שנהפך לנחש. אפילו מטה האלוקים, אם משליכין אותו לפני פרעה ועבדיו, בסביבה מקולקלת, נהפך לנחש ארסי. אמנם אותו נחש עצמו יתהפך וישוב להיות "מטה האלוקים" כשהוא בחזרה בידי של משה!

לא אמר לשם יחוד

רבי בונם מפרשיסחא שאל את תלמידיו: למה הביא הקב"ה את המכות והייסורים על פרעה, והלא הקב"ה גזר מכבר שבני ישראל ישתעבדו במצרים, ואם כן, פרעה עשה מה שהקב"ה גזר, ואילו לא היה עושה זאת - היה עושה זאת אדם אחר?

שתקו התלמידים, ורבי בונם השיב:

כאשר יהודי מקיים את הציוויים של הקב"ה הוא עושה זאת בדחילו ורחימו, הוא מכין את עצמו ואומר "לשם יחוד" מתוך הכרה שהוא עושה עכשיו את רצון השם. אבל פרעה לא עשה זאת מפני שידע שהקב"ה גזר את גזירת השעבוד. הוא לא אמר "לשם יחוד" קודם, אלא עינה את בני ישראל מתוך רשעותו, שרצה להצר ישראל. לכן הגיעו לו כל המכות והעונשים!"

שמחים אנו להתחיל בע"ה מפעל חדש

גליון "שיח חסידים"

בו יבואו רעיונות מתורת הבעש"ט ותלמידיו, באופן קל ושוה לכל נפש, ואנו תקוה שבע"ה יהיה לתועלת הרבים.



מיטמוני הפרטה

רעיונות מפרטית הטיבוע באור החסידית

גלות מצרים: שורש כל הגלויות

בפרשיות התורה של שבועות אלו מדובר על גלות מצרים, שורש כל הגלויות, עד גלות זו שנמשכת כבר כבר קרוב לאלפיים שנה. והזמן גרמא לשאול את עצמנו: מה עניינה ומה כוונתה ותכליתה של הגלות הארוכה הזו?

והנה, לפי פשוטות הדברים, הגלות היא ענין בלתי רצוי בתכלית, ובא בתורת עונש ש"מפני חטאינו גלינו מארצנו". אמנם תורת החסידות מלמדת את פנימיות הדברים ועל פי חסידות יש לגלות משמעות אחרת לגמרי.

בשורת הגלות דוקא ב"ברית בין הבתרים"

הקב"ה הודיע לאברהם אבינו את בשורת הגלות ב"ברית בין הבתרים", כפי שנאמר (בראשית טו, יב): "זיהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלה עליו". ובאותה שעה לא נתבשר אברהם רק על גלות מצרים, אלא כמאמר חז"ל (בראשית רבה) שהובא בפירוש רש"י, שהקב"ה הודיע לאברהם על כל הגלויות.

ולכאורה, הרי זה דבר תמוה ביותר: למה דוקא במעמד של ברית בין הבתרים, כאשר הקב"ה כרת ברית עם אברהם, ענין שמראה על גודל אהבתו לאברהם, בה בשעה אמר לו הקב"ה אודות הגלות, ולכאורה הרי זה סותר לכל ענין הברית! אלא מזה מוכח שבפנימיות הגלות טמון ענין טוב, כדלקמן.

משל המגיד ממעזריטש על הגלות

משל למלך גדול שהיה לו ידיד נפש שהיה מראה לו כל ימיו חיבה מיוחדת, ויום אחד גרשו המלך מארמונו ושלחו למקום רחוק. השאלה היא, מה יחשוב הידיד כעת?

והתירוץ הוא - תלוי. ידיד שלא ברור לו שהוא ידיד אמיתי של המלך, יפלו לו ספיקות - יתכן שהמלך כועס עלי, ולפיכך שילחני, ועם הזמן יתיאש מלחזור שוב לארמון המלך. משא"כ בידיד שברור לו שהוא ידיד אמיתי, ואף שיעבור מה שיעבור, לא שייך פירוד ביניהם, והרי הוא בטוח שלעתיד יחזירו המלך לארמונו, ומה שגירשו אינו אלא ענין זמני ובוודאי אין המלך חפץ ברעתו, אלא שיש כוונה נסתרת שבשבילה גירשו.

וזהו הטעם שהודיע הקב"ה לאברהם אבינו אודות הגלויות דוקא בברית בין הבתרים, בשעה שהראה את גודל חיבתו לעם ישראל - להודיע שהקשר בין ישראל להקב"ה הוא קשר נצחי שאין לו הפסק ואין הגלות נובעת מפירוד ביניהם ח"ו, אלא שבגלות טמון ענין נעלה ביותר, ובודאי שלבסוף יחזיר אותנו הקב"ה ויוציא אותנו מהגלות.

המשך בעמ"ג





שולחן השבת

הוראת בעבודת ה' מפרשית הטיבוע

ידוע הסיפור על חבורת חסידים שהגיעה אל הנהר ביום קר מאוד, כאשר הנהר היה קפוא לגמרי, והנה הם רואים גוי חוצב צלם מתוך הקרח של הנהר, רח"ל, ועל פי דברי הבעש"ט הק' שמכל דבר שיהודי רואה או שומע עליו ללמוד הוראה בעבודת ה', ראו בזה יסוד גדול בעבודת ה' עד כמה חמור ענין הקרירות ולא יזוה דברים נחותים הוא עלול לגרום את האדם, עד כדי כך שמקרירות וקפאון אפשר לעשות אפי' צלם רח"ל.

לצאת ממצרים עיקר העבודה

יציאת מצרים איננה רק מעשה שאירע לאבותינו בארץ מצרים, ופרק בהיסטוריה של עם ישראל, אלא כמבואר בספרים הק' יציאת מצרים היא דבר ששייך לכל אחד ואחד מישראל, בכל מקום ובכל זמן, עד ביאת המשיח, כמו שאמרו חז"ל "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", ובתנאי (ריש פמ"ו) מוסיף "בכל יום ויום" כי התוכן של יציאת מצרים הוא שחרור וחירות ממצרים והגבלות העומדים בדרכו של האדם ואינם מניחים לו להיות מה שהוא צריך להיות ולעשות את מה שהוא חייב לעשות כיהודי עובד ה'. ולכן גם אם אתמול 'יצא ממצרים', מהמצרים והגבלים שבהם היה נתון אתמול, היום נדרש ממנו 'לצאת ממצרים' מחדש, באופן המתאים ומתבקש למעמדו ומצבו היום.

והנה, התורה היא נצחית וכל דבר שכתוב בתורה - מלשון הוראה - הוא הוראה לכאורה מישראל בכל זמן ובכל מקום, כדאיאת בספרים הק', וכל שכן בסיפורי התורה על יציאת מצרים, שבוודאי מכל פרט ופרט שבהם יש ללמוד הוראות בעבודת ה' של יציאת האדם מהמצרים וההגבלות המפריעים לעבודת ה', שהיא עיקר גדול בעבודת האדם, כנ"ל.

ומן הראוי להתבונן:

קושי הגלות והשעבוד במצרים היה חושך כפול ומכופל עד כדי כך שאפילו משה רבינו, תכלית המעלה של החכמה והשכל דקדושה, לא היה מסוגל לקלוט את טעם וביאור הדבר, ושאל "למה הרעתה לעם הזה" וגו', ובפתיחתה של פרשה זו, פרשת וארא, בא המענה של הקב"ה למשה רבינו - "וארא אל האבות וגו'". ואף אחר כך, לאחר שמשא רבינו הביא לבני ישראל את דבר ה' "לכן אמור לבני ישראל אני הוי' גו' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וגו'", בארבע לשונות של גאולה, בכל זאת, "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה", וחושך הגלות נשאר עדיין בכל התוקף, וגם ההתגלות העילאית והמיוחדת של שם הוי' שלא התגלתה עד עתה, כמו שנאמר "לכן אמור לבני ישראל אני הוי'", לא הועילה לשבירת הגלות ועדיין "לא שמעו אל משה" וגו'.

ומה היה המכה בפטיש' שע"ז התחיל להישבר תוקף וקושי השעבוד והגלות הנורא במצרים, מה שלא נפעל ע"י כל הגילויים הנ"ל - עשר המכות שלקו מצרים. ומזה מובן שגם בגלות מצרים של כל אחד ואחד, שאף היא חושך כפול ומכופל עד כדי כך שגם שכל דקדושה שואל "למה הרעתה" וגו' ולב יודע מרת נפשו, העצה לשבור ולבטל את גלות ושעבוד הנפש היא באמצעות עבודה רוחנית שבדוגמת המכות, ישנה האפשרות לשבור את תוקפה של מצרים, ולהביא גאולה לנשמה. ועל כן יש לבאר מהו ענין עשר המכות בעבודת האדם.

קרירות או חמימות

איתא באבות דרבי נתן (פ"ד, ט): "עשרה נקראו חיים" והראשון מבין העשרה הוא הקב"ה ואחריו נמנים כל הדבקים בהקב"ה, כי הגדר של קדושה ואלקות הוא חיות, כמו שכתוב "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום", היינו שחיות איננה דבר נוסף על קדושה אלא הן דבר אחד, וחיות של דבקות בקדושה ואלקות מביאה חמימות פנימית, כידועה המימרא של כ"ק אדמו"ר הרשב"ב נ"ע שבין קרירות לכפירה מבדילה מחיצה דקה בלבד, "כי ה' אלקיך אש אוכלת הוא", וקדושה מלאה חיות שמחממת את האדם, ולעומת זה הגדר של קליפה הוא קרירות, ההיפך

המשך בעמ' ג



ניצוצי חסידות

שם משמואל

מעשי ישראל לעולם חשובין, גם כשהם בבחינת קטנות

"ולקחתי אתכם לי לעם" (ו, י) כ"ק אבי אדמו"ר זצוק"ל דקדק, דהנה אמרו רז"ל כל מקום שנאמר "העם" הוא לשון גנאי, ולמה כאן שמבשר להם על קבלת התורה קרא אותם "עם" - לשון גנאי? ותירץ כי "העם" הוא לשון גנאי משום ד"עם" הוא מלשון גחלים עוממות דהיינו כבויות, וזה מה שאמר הקב"ה שאפילו כשישראל הם כגחלים כבויות - בלי התלהבות, מכל מקום יהיו מעשיהם רצויים, ויעשו מעשיהם שרש למטה ופרי למעלה.

שפת אמת

מי שרוצה לעבוד ה' באמת, יעזרהו ה' לפנים משורת הדין

"ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתתי ואת מופתי בארץ מצרים" (ג, י) פרש"י גלוי לפני שאין נחת רוח באומות עו"א לתת לב שלם לשוב טוב לי שיתקשה לבו.

מזה יש להוכיח דמכל שכן מי שרוצה לעבוד ה' בלב שלם, ולא לסור מעבודתו יתברך, אף כי אינו מוציא מכח אל הפועל, עוזר לו השם יתברך לפנים משורת הדין, כי מדה טובה מרובה, וגלוי לפניו שעיקר רצון בני ישראל הוא לעבודת השם.

מהר"ם שיק

"לכם מופת" גם לצדיק הוא מופת

"כי ידבר אלכם פרעה לאמר תנו לכם מופת" (י, י)

יש לפרש לשון הפסוק "לכם מופת", כשעושין איזה דבר נפלא על ידי כישוף כחרטומים, אז לאיש אשר עושה הכישוף, אצלו הוא אינו מופת רק להרואים, כי הוא בעצמו יודע מה עשה. משא"כ ישועה הבאה ע"י צדיק, גם להצדיק היא מופת, כי הוא לא עשה דבר, הוא כולו מהקב"ה. וזה מה שאמר הכתוב "תנו לכם מופת" - תעשו דבר שגם אצלכם הוא מופת, דהיינו דבר הבא מהקב"ה.

אמרי יוסף

"ושמתי פדת בין עמי ובין עמך" (ח, ט)

מצינו בקרא ג' פעמים "פדות" (א) "ושמתי פדת בין עמי ובין עמך", (ב) "פדות שלח לעמו" (תהלים קיא, ט), (ג) "והרבה עמו פדות" (שם קל, י). ואמר מורנו הרב שלום מבעלזא כי יש שלשה מיני גלויות ואחת קשה מחברתה, (א) כשישראל גולין ביד האומות, (ב) קשה מזו היא כשיהודי בגלות אצל ישראל רעהו, (ג) והקשה מכולן היא, כשאדם בגלות אצל עצמו - כשהוא כבוש תחת יצרו. ועל זה נאמר "והרבה עמו פדות".



משיעורי הגה"ח ר' יואל בהך ז"ל

בהד' סוגים - כל אחד הוא סוג אחר לגמרי, הצומח למשל, אינו דומם עם עוד איזה מעלה של צמיחה, אלא הוא סוג אחר לגמרי. וכן הוא מצומח לחי, וכן בשאר סוגים. כמו כן לפי מאמרי הקדמונים, שיהודי הוא סוג חמישי, מובן שיהודי אינו ככל האנשים רק במעלות יתירות, אלא הוא סוג אחר לגמרי, ואין להשוות טוב שבאנשים לפחות שביהודים, כמו שאי אפשר להשוות דומם מעולה לצומח ירוד ביותר.

ומהי מהותו המיוחדת של יהודי? שיש בו נשמה - חלק אלוהי ממעל ממש. ותוכן הענין בקיצור הוא (בהמשך הגליונות יבואר הדבר בארוכה בעז"ה), הקשר בין יהודי להקב"ה אינו נובע מצד האדם - מהוכחות שכליות שמכריחות את מציאותו של הבורא, ושכדאי הוא לעבדו. הקשר הוא קשר עצמי, (כמו אבובן המקושרים מצד עצם טבעם). וקשר זה מתבטא גם באופן עבודתו. וכאשר סתם אדם מנסה להתקרב על ה', הוא עושה זאת בכוחותיו שלו, בכוחותיו של בשר ודם. אולם ליהודי יש מצוות, יש לו את הציווי מהקב"ה, ולפיכך, כאשר הוא מתקרב אל ה', הוא עושה זאת בכוחותיו של הקב"ה, והמצוות שיהודי מקיים מרוממות אותו מהגבלות הבריאה וקושרות אותו עם הקב"ה.

בזה נבין למה הסיפור הראשון בתורה אודות אברהם הוא "לך לך". הכרתו של אברהם אבינו אכן התחילה עוד בילדותו, "בן שלוש שנים הכיר אברהם את בוראו", אבל כל זה היה ממש למעלה, עבודתו היתה מבוססת על הוכחות שכליות. אבל כאן נתחדש "ויאמר ה' אל אברהם", הקב"ה אמר לו: די, עכשיו עליך לעבור למצב חדש לגמרי בעבודת ה'. מעכשיו אני נתן לך את הציווי שלי, ובכוחו תוכל להתעלות ולהפוך למהות חדשה וגבוהה לאין ערוך. נמצא שזוהי המצווה הראשונה שקיים בתור יהודי!

סדרה זו מיוסדת על ביאור שלשת העמודים שבמאמר חז"ל "ישראל ואורייתא וקוב"ה כולא חד", ונתחיל בישראל.

שיעורים הללו נאמרו במסגרת "שיעורי חסידות ע"י הטלפון", ונדפסו בספר "מהותם של ישראל".

הסיפור הראשון בתורה אודות אברהם אבינו הוא בתחילת פרשת לך לך - שאמר הקב"ה לאברהם: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" וגו'. וכבר הקשו המפרשים: הלא גם לפני שאמר הקב"ה לאברהם "לך לך", עבד אברהם את בוראו, ועוד בהיותו בן ג' הכיר אברהם את בוראו, ואפילו מסר את נפשו למען הפצת שמו של הקב"ה בעולם, הוא הושלך עבור זה לכבשן האש. אך על כל זה לא מספר הכתוב.

תשובת הדבר: סיפור הכתוב אודות אברהם אבינו אינו אודות מעלותיו בתור איש נעלה סתם, אלא בתור היהודי הראשון, ולכן לא מתחיל הכתוב את מאורעותיו בסיפור עבודתו של אברהם לפני כן, כולל גם מסירת נפשו, כי בזה התבטא רק העילוי שלו בתור איש מרומם ומובחר, היינו שאברהם הגיע למדרגה הכי נעלית שבסוג מדבר. אמנם, ביטוי בתור יהודי, התחיל בציווי הקב"ה אליו "לך לך", כדלקמן.

ידוע שהעולם מחולק לארבעה סוגים: דומם, צומח, חי, ומדבר, לפום ריהטא, עם ישראל הוא חלק מסוג המדבר, אלא שמתוך סוג המדבר נבחרו ישראל להיות לו עם סגולה. אבל באמת אינו כן, כבר אמרו חכמים הקדמונים שעם ישראל הוא סוג בפני עצמו, סוג חמישי. ולפי זה מובן שכמו

מימוני הפרטיה המשיך

משמעות המושג גלות

כדי להבין את הכוונה והמטרה של הגלות, יש להקדים ולבאר תחילה מהי הגלות ומי נמצא בגלות.

דהנה, איתא בספרים הקדושים שעיקר הגלות של בני ישראל במצרים היתה גלות ברוחניות, היינו שנשמותיהם היו בגלות.

ביאור הדברים:

גלות אינה רק ש"גלינו מארצנו" ונשתעבדו תחת אומה אחרת, אלא הפירוש האמיתי של גלות הוא שדברים אינם במצבם הטבעי, ואינם יכולים להתבטא כפי שטבעם מחייב.

למשל, אם מניחים דבר דומם בחדר סגור, האם הוא הוא בגלות? בודאי שלא, כיון שאין אתה סותר מציאותו ואין שום סתירה בין מהותו כדומם להמצאו בחדר סגור. הצומח, לעומת זאת, זקוק ליותר מרחב, אור ואוויר, ואם סוגרים את הצומח בתוך קופסא סגורה, הרי הוא בגלות, כיון שאתה סותר מהותו. והחי, גם אם יתנו לו כל אוכל שבעולם, אם יסגרו במקום שאינו יכול להיכנס ולצאת באין מפריע, הרי הוא בגלות, כי במהותו הוא שונה מהדומם וצומח, ומוכרח שתהיה לו יכולת התנועה ממקום למקום. ואילו האדם, המדבר, צריך הרבה יותר - שתהיה לו אפשרות לחשוב, ולדבר עם אחרים, ולחיות על הבנתו ועל פי רצונו, ולכן אנשים בבתי סוהר הם בגלות, כי אין להם את היכולת לנהל את חייהם כרצונם.

מעל כל אלה עומד היהודי, כי מהותו של יהודי היא נשמתו, וחיייו הם תורה ומצוות, ולכן, אם הוא במצב שגופו ותאווותיו מעסיקים אותו ביותר ונרגשים כעיקר החיים, הרי הוא בגלות, כי מהותו ומציאותו האמיתית אינה באה לידי ביטוי.

ומטעם זה בעת הגלות "שכינתא בגלותא", כי האמת היא "מלוא כל הארץ כבודו", וכל המציאות יונקת את חיותה מהכח אלוהי הטמון בה, אבל אמת זו נסתרת. אנו רואים לנגד עינינו רק את העולם הגשמי והחומרי, ואיננו רואים את הכוח האלוהי המהוה מחי' ומקיים את הכל. וכאשר הקב"ה אינו מתגלה כפי שהוא באמת, זהו גלות השכינה.

ואכן, מהאי טעמא, כאשר ישראל גלו מארצם הרי זו גלות, כי המקום הטבעי של בני ישראל הוא ארץ ישראל, וכפי שהגדירו חכמינו ז"ל (ברכות ג, א) את ענין הגלות כ"בנים שגלו מעל שולחן אביהם", כי המקום הטבעי של בנים הוא אצל אביהם.

תכלית הגלות לזכך את העולם-בעש"ט

על הפסוק (הושע ב, כה) "וזרעתיה לי בארץ" איתא בגמרא (פסחים פז, ב): "כלום אדם זורע סאה אלא להכניס כמה כורין". כלומר, אע"פ שבזריעה הזרעים נאבדים ומתכלים, אבל בסופו של דבר, תצמיח הזריעה עשרת מונים.

וכך עלינו להבין את הגלות:

הסיבה החיצונית שלה היא "מפני חטאינו", אך בפנימיות יש כאן עבודה מיוחדת ושליחות מיוחדת שניתנה לבני ישראל לתקופת הגלות שהיא ירידה לצורך עליה, ובבוא היום, יום הגאולה השלימה, נכיר ונראה כולנו מה פעלנו במשך הגלות.

והעבודה היא: לברר ולזכך את העולם. ובשבילה פיזר הקב"ה את בני ישראל על פני העולם כולו - כדי להביא את אור הקדושה לכל מקום ולגאול את ניצוצות הקדושה המצויים שם. וכשיהודי לומד תורה ומקיים מצוות באיזה מקום בעולם - הוא משכין שם קדושה ופודה וגואל את הניצוצות שהיו טמונים שם וחיכו לגאולתם.

וכשם שהדברים אמורים בבחינת "מקום" - שצריך להביא קדושה בכל מקום גשמי, כך מתקיים התהליך של בירור וזיכוך במובן הרוחני. כשיהודים נמצאים בגלות רוחניות, כשנשמתם אינה נרגשת כעיקר חיותם, ומציאותו של הקב"ה אינה נראית לעינינו, כנ"ל, ועדיין אנו לומדים תורה ומקיימים מצוות, בזה אנו מכניסין קדושה בכל מעמד ומצב רוחני.

ומכאן חיזוק גדול שלא ליפול ברוחנו באריכות הגלות, אלא לדעת שירידה גדולה זו היא צורך העליה הכי גדולה שנזכה לה בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

(נערך ע"פ תורה אור פרישת שמות, מאור עניים פרישת מקץ)

זכרון צדיקים



הרה"ק הריי"צ מליובאוויטש זיע"א

נסתלק ב' שבט, תש"י

הרבי יוסף יצחק שניאורסאהן (מכונה הריי"צ) היה הרבי השישי של חסידות חב"ד. שנות מנהיגותו היו רצף מתמשך של מסירות נפש, הוא העז להתייצב נגד השלטון הקומוניסטי ברוסיה, וחינך חסידים בעלי מסירות נפש, שפעלו לשמירת גחלת היהדות, ובזכותם התקיימו חיים יהודיים ברוסיה.

בתחילת מלחמת העולם השנייה שהה הרבי בווורשה. הוא סיפר כי ב"ב תשרי ת"ש הפציצו הגרמנים את העיר, ויחד עם קבוצה מתלמידיו רצו למקלט בו שהו יהודים מכל מיני חוגים. פתאום רעד המקלט מפיצוץ אדיר שהתפוצץ סמוך למקלט, ולשונות של אש חדרו לתוך המקלט. באותו רגע כולם צעקו ביחד "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד". אמר הרבי: אותה צעקת "שמע ישראל" שבאה מתוך אמונה פשוטה פתחה לפניי מעיינות חדשים של אהבת ישראל, יהיו מי שיהיו, והלוואי שבסיום יום הכיפורים, נחוש את אותו "שמע ישראל".

הרבי הי' נוהג לומר: אילו ידעו איזה רושם נשאר בעולם מאמירת פסוק חומש או פסוק תהילים - לא היו הולכים ברחוב בלי לאמר דברי תורה.

הרה"ק רבי דוד ממיקאלייב זיע"א

נסתלק ב"ה שבט, תק"ס

אחד ומיוחד מבי היכלא קדישא דהבעש"ט זי"ע הי' ר' דוד ממיקאלייב, שהתקרב לבעש"ט עוד טרם התגלותו, ונהג לילך לבעש"ט רגלי ולא ליסע בעגלה. רבו הבעש"ט העיד עליו שלא פגם ה"צלם אלוקי" שלו וכולו נראה על פניו. הי' בעל תפילה אצל הבעש"ט בתפילת מוסף של יום כיפור.

הרה"ק רבי משולם פייביש מזבאריז מגדולי תלמידי המגיד בספרו "יושר דברי אמת" מביא ששמע ממנו ביאור במה שאמרו ז"ל בסוף מסכת סוטה "בעקבתא דמשיחא חוצפה יסגא", שחוצפה היינו גאוה שבאה מחוסר בוש מהשי"ת שממלא כל עלמין, וכל מה שהאדם שפל יותר הוא מתגאה יותר, וכמה שהוא מרוחק יותר הוא יתר עז פנים, וע"כ בעקבתא דמשיחא מתגברת הגאוה והחוצפה.

בספר אמרי פינחס להרה"ק רבי פנחס מקאריץ, אליו נסע רבינו לאחר הסתלקות הבעש"ט, מביא בשמו ביאור לשון בני אדם "עלי" לתורה", היינו שיהי' לתורה עלייה על ידו, ועל כן צריך להרהר בתשובה קודם שיעלה לתורה.

שולחן השבת המשך

סעיף בשו"ע, ורק חסר לי החום והקאך, אבל לאמיתו של דבר צריך כל אדם לדעת שאין מציאות לא להתלהב בענייני קדושה ולא להתלהב בענייני רע, כי קרירות בקדושה מביאה בהכרח להיות שקוע בטומאת מצרים רח"ל ולכן משקיע היצר הרע כוחות רבים והשתדלות מאומצת לצנן התרגשות והתלהבות של בן ישראל מאלקות, ואפילו כאשר מתרחש נס ומופת גלוי, בא היצה"ר וטוען: אל לך להתרגש מכך, הרי מאמין אתה שהכל בא מהקב"ה והקב"ה הוא כל יכול שלגביו כל העולמות לא תופסים מקום כלל, ומה הפלא והחידוש כאשר הוא ית' עושה ניסים, ואם כן, למה לך לצאת מן הכלים ולהתרגש...

ולעיתים קרובות אין האדם מרגיש שכל זה הוא עצת היצר הרועה לקרר ממנו את החום וההלהבות בדברים שבקדושה, ולהחדיר בו קרירות רח"ל שהיא המקור למצרים וגבולים וחשכת הגלות שיש לכל אחד ואחד. ועל כן, המכה הראשונה לשבירת מצרים ולצורך יציאת מצרים היא דם - החמימות וההתלהבות והחיות בענייני הקדושה, ורק לאחר שבא אל הקדושה שהיא החמימות והחיות, יהי' לו הכוח והיכולת לפעול בעצמו קרירות מצד הקדושה לענייני עולם הזה.

(נערך ע"פ לקוטי שיחות חלק א)

בפרשת ויגש^(1,10) שמברכתו של יעקב ואילך היה פרעה בא אל הנילוס והוא עולה לקראתו וכו', היינו שמי הנילוס היו מים שמתחת לארץ, כי מי הנילוס הוא קרירות דקליפה ושימשו לעבודה זרה של המצרים ומהם התפתחו כל הרעות של המצרים, ומשום הכי, כשהתחיל הקב"ה לשבור את גאון מצרים, היינו חשכת הגלות, היה זה ע"י שבירת מי הנילוס, כדי לשבור את הקרירות, והמים הפכו לדם המסמל חיות, כמו שכתוב "כי הדם הוא הנפש", וקרירות הקליפה נהפכה לחיות וחמימות שהיא הגדר של קדושה.

ובזה יובן מדוע נאמר בפרשת שמות שהמים נהפכו לדם "ביבשת", היבשה היא מקום "יבש" מכל לחלוחית וחיות, והחידוש של מכת דם הוא שהחיוניות והחמימות היתה גם "ביבשת".

ובעבודת האדם - התורה מלמדת אותנו שהדרך לצאת מהמצרים של המצרים וההגבלות בעבודת ה' היא ע"י שמשברים את הקרירות ותמורת זאת תהיה חיות וחמימות כמו רתיחת הדם, ובפשטות שישקיע את כל הכוחות שלו ואת כל זמנו לחום והתלהבות, כרתיחת הדם, אל דברים שבקדושה.

יש טעות גדולה המצוי' מאוד והיא שהאדם סבור - למה לי להשקיע שתהיה לי התלהבות בענייני קדושה, מה הרעש אם אני מקיים כל

מקדושה ואלקות, וכל הרגשה שהאדם מרגיש בפנימיותו קרירות, מקורה מצד הקליפה והסטרא אחרא, היפך הקדושה והאלקות. וענין זה של החמימות בעבודת ה', ושליילת הקרירות, מצינו בעשר המכות.

ובהקדים:

הפעם הראשונה שבה המים נהפכו לדם היתה באות השלישי שנתן הקב"ה למשה רבינו על שליחותו להוציא את בני ישראל ממצרים, כמסופר בפרשת שמות (1,17) "ולקחת ממימי היאור ושפכת היבשה והיו המים אשר תיקח מן היאור והיו לדם ביבשת". ולכאורה יש לדייק מאי קמ"ל הכתוב באמרו שהמים הפכו לדם "ביבשת", והרי ממילא מובן שאם יקח את המים "ושפכת היבשה", אזי המקום שבו יתהפכו לדם הוא ביבשה?

וביאור הענין: המכה הראשונה שהחלה לשבור את גלות מצרים היתה מכת דם, וברוחניות הענינים היינו שטבע המים הוא קרירות ולחות (ממ"ם ה' יסוה"ת פ"ד, ב) והמים בכלל מסמלים את הקרירות בסוג הדומם, ומי הנילוס בפרט מסמלים את הקרירות דקליפה, וכפי שמוכן מלשון הכתוב (1,17) במכת דם "על המים אשר ביאור", היינו מים שמתחת לארץ [ולא מי מטר שבאים מלמעלה, מצד הקדושה, אלא מי הנילוס, מים שבאים מלמטה] כמו שהביא רש"י

